

Projectbeschrijving Planet TEXEL

Het projectatelier Texel van de Internationale Architectuuriënnale Rotterdam (IABR) is gedoopt tot Planet TEXEL. TEXEL staat voor Toerisme-Economie X Ecologie-Landschap. Texel is een eiland, wat een zekere mate van zelfvoorziening impliceert, met een eigen systeem, ecologie, menselijke maat, maar toch ook in verbinding met de rest van het heelal. Vandaar 'planet'.

Waarom interessant voor Texel?

Welke keuzes er nu gemaakt moeten worden om straks nog steeds een duurzaam en aantrekkelijk Texel te zijn, zowel voor bewoners als voor bezoekers, en om zo scherp mogelijk in beeld te krijgen wat de ecologische, economische en sociale speelruimte is, moeten al deze vraagstukken en keuzes integraal en in interactie met elkaar in kaart worden gebracht en geanalyseerd. (...) Economie = toerisme = landschap = economie. (Uit: IABR ontwerpend onderzoek Texel)

Een eerste verkenning heeft ons geleerd dat er veel mogelijkheden liggen voor Texel. Wij kunnen dit aanbod van de IABR gebruiken om een nieuw kader, een nieuw vergezicht te (laten) ontwerpen, dat antwoord geeft op de vraag hoe wij onze duurzaamheidsambities waar kunnen maken, de balans tussen natuur, economie, wonen en verblijven kunnen versterken en de kernwaarden tot hun recht kunnen laten komen. Daarnaast is het mogelijk om vanuit een overkoepelende visie een paar concrete situaties uit te werken.

Basis voor het denken over de ruimtelijke inrichting van Texel is uiteraard de bestaande, historisch gegroeide situatie. Daarnaast is het denken daarover in de afgelopen jaren, zoals vastgelegd in een flink aantal documenten een goed uitgangspunt. Met name de serie 'Beeld van Texel' (landschapsanalyse), 'Texel op Koers' (structuurvisie) en 'Texel in Ontwikkeling' (beeldkwaliteitplan) geeft een hele heldere, goede en breed gedragen richting voor mogelijke en wenselijke ontwikkelingen.

HOOFDVRAAG

De hoofdvraag van Planet TEXEL luidt: hoe zijn de diverse Texelse ambities (energieneutraal, meer zelfvoorziening, bescherming natuur en natuurontwikkeling, kustverdediging en optimalisatie van stromen van water, wonen, afval, verkeer, toerisme en economie) ruimtelijk optimaal te integreren met de natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het eiland? Omdat deze waarden het kapitaal vormen van het toeristisch-recreatief product 'Texel', is de opgave in andere bewoordingen:

Hoe kan ecologische duurzaamheid in (mee-koppeland) verband worden gebracht met de economie van het eiland en meer in het bijzonder met (een doorontwikkeling van) dit toeristisch-recreatief product, en hoe vertaalt zich dat ruimtelijk?

DOEL

Het doel van het projectatelier is door middel van ontwerpend onderzoek te komen tot een vergezicht voor Texel, waar bestuurders en bewoners praktische en concrete ideeën aan kunnen ontleen en het handelen op kunnen baseren. Door het integraal benaderen en koppelen van de diverse ambities van Texel en deze via ontwerpend onderzoek in relatie te brengen met de natuurlijke, landschappelijke, en cultuurhistorische waarden en met de ruimtelijke realiteit van het eiland, ontstaat inzicht in de (on)mogelijkheden van de diverse plannen en voornemens en de mogelijke interactie tussen diverse keuzes en kunnen die keuzes worden gemaakt die borgen dat Texel een duurzaam en aantrekkelijk eiland blijft, zowel voor bewoners als bezoekers.

De output van Planet TEXEL, en specifiek de resultaten en producten van het ontwerpend onderzoek, dient twee doelen. De resultaten zijn onderdeel van de hoofdtentoonstelling van IABR-2014-URBAN BY NATURE- in de Kunsthal in Rotterdam. En last but not least, de resultaten van Planet TEXEL vinden hun weg terug in de projecten, programma's en organisatie van de gemeente Texel.

De bureaus die voor Planet TEXEL zijn geselecteerd (FARO Architecten en LA4SALE landschapsarchitecten) werken gezamenlijk toe naar ten minste de volgende eindproducten:

1. Een pakkende verbeelding van de uitgewerkte visie voor het eiland als geheel. De vorm van deze verbeelding wordt gedurende het traject bepaald, maar dient ten minste van een dusdanige kwaliteit te zijn dat hij op groot formaat afgedrukt kan worden;
2. Een aantal (3 tot 5) specifieke uitwerkingen (deeloplossingen) op kleinere schaal. Deze specifieke uitwerkingen worden toegespitst op een aantal nog nader te bepalen focusgebieden (b.v. aankomstpunt veerboot, duingebied, een dorp). De uitwerkingen dienen enerzijds als 'bewijsvoering' van de ontwikkelde lijn en anderzijds om draagvlak voor een verdere doorwerking van de voorstellen te creëren. Uit deze uitwerkingen kunnen eventueel pilots en uitvoeringsprojecten voortkomen;
3. Een analyse van het systeem dat ten grondslag ligt aan bovenstaande producten, dat als basis kan dienen voor de afweging van toekomstige keuzes. De vorm definitieve vorm wordt in de loop van de tijd bepaald (denk aan kaarten en doorsnedes van het gehele eiland om inzicht te verschaffen in de werking van de (deel)oplossingen);
4. Een boekje (print) wat zowel het proces als de resultaten van Planet TEXEL bevat en die al het geproduceerde verhaal als één onderbouwd verhaal presenteert;
5. Een concept voor de presentatie van het resultaat in de hoofdtentoonstelling van IABR-2014-URBAN BY NATURE-.

Bijeenkomsten Planet TEXEL

Het ontwerpend onderzoek zal een eigen dynamiek hebben en de ontwikkeling van het werk zal leidend zijn in het aantal, soort en moment van de workshops (werksessies) die worden georganiseerd. Deze werksessies zullen op Texel plaatsvinden, daar dit de momenten zijn waarop ook de diverse lokale stakeholders kunnen participeren. Tijdens deze workshops worden plannen en resultaten gepresenteerd, kennis gedeeld, ideeën ontwikkeld en verder gewerkt aan het ontwerpend onderzoek.

Behalve deze werksessies worden er op een aantal momenten zogenaamde 'reviews' georganiseerd. Deze bijeenkomsten, onder leiding van de curator van IABR-2014 Dirk Sijmons, hebben tot doel de tussentijdse en eindresultaten te presenteren en bediscussiëren met de belangrijkste stakeholders in het project, en tussentijds af te stemmen met het parallelle proces waarin de tentoonstelling tot stand komt. Tot slot organiseert IABR-2014 in het najaar een *Urban Meeting* waar hetgeen binnen Planet TEXEL wordt ontwikkeld in een (semi) publieke setting (lezing, debat) wordt gepresenteerd en bediscussieerd, en waarbij ook internationale experts een inbreng zullen leveren. Dat is het moment waarop de inhoud van Planet TEXEL verbonden wordt met de input van experts uit het buitenland.

15 januari 2014 zullen de eindresultaten van het ontwerpend onderzoek op Texel gepresenteerd worden. Op 24 mei 2014 worden de resultaten getoond tijdens een tentoonstelling in de Kunsthal (tot 23 augustus). Gedurende het hele traject loopt het lokale deel van Planet TEXEL door, om er voor te zorgen dat de resultaten terugvloeien naar het gemeentebestuur en binnen verschillende projecten van de stakeholders. Na 23 augustus komt de tentoonstelling naar Texel. Er zal in het najaar van 2014 een Texelse publieks- en stakeholdersopening komen, waarbij het IABR-team aanwezig is.

Planet TEXEL kent een stuurgroep (eindverantwoordelijk voor de resultaten, tussentijds bijsturen op inhoud en proces: wethouders gemeente Texel, curator en directie IABR) en een adviesgroep of ID-Team (advisering stuurgroep, inhoudelijk klankborden, meedenken ontwerpend onderzoek, betrokkenheid resultaten).

Integraal overall-beeld

De gemeente Texel wil met het ontwerpend onderzoek bepaalde raadsopdrachten uitgewerkt zien. Doel voor de gemeente is met Planet TEXEL tot een eenduidige visie op de ontwikkeling van Texel voor de toekomst, integraal gemeentebestuur, samenhang tussen nota's te komen. Planet TEXEL formuleert een visie, die bruikbaar is, voorzetten maakt en op concrete vragen antwoorden of ontwerpgegevens formuleert. De Texelse gemeenteraad is op 27 maart 2013 akkoord gegaan met deze werkwijze.